

30.1.2019

Dnro 12/7/2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite Lausuntopyyntö OKM/62/010/2018

Asia Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen yhteishausta

Oulun ammattikorkeakoulu pitää esitystä pääosin kannatettavana, koska se joustavoittaa erityisesti vieraskielisen koulutuksen opiskelijarekrytointia nykyiseen kevään yhteishaun toteuttamistapaan verrattuna. Sen sijaan vieraskieliseen koulutukseen hakevien suomalaisten asemaan on tarpeen kiinnittää enemmän huomiota.

Ehdotettu malli joustavoittaa erityisesti ulkomaisten hakijoiden opiskelijarekrytointia, koska valintojen tulokset voitaisiin ilmoittaa hakijoille merkittävästi nykyistä aiemmin. Tällöin heille jäisi enemmän aikaa maahantuloprosessin hoitamiseksi niin, että opinnot olisi nykyistä paremmin mahdollista aloittaa suunnitellussa aikataulussa, vaikkakin oleskelulupaprosessin kesto näyttää edelleen pidentyneen.

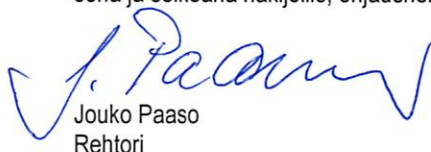
Vieraskielisiin tutkinto-ohjelmiin toivotaan myös suomalaisia hakijoita, ja heidän asemansa esitetyssä mallissa kaipaakaan vielä täsmennystä. Ehdotuksen mukaan kevään ensimmäisessä yhteishaussa on vieraskielinen koulutus ja toisessa yhteishaussa muu koulutus. Monet suomalaiset hakijat pohtivat hakemista sekä vieraskieliseen että suomenkieliseen koulutukseen. Opiskelupaikan vastaanottamista koskevassa aikataulupäätöksessä tulee turvata hakijalle perustelumuistiossa mainittu tosiasiallinen mahdollisuus päättää, missä haussa saamansa opiskelupaikan ottaa vastaan. Tämän johdosta opiskelupaikan vastaanottamisen takaraja tulisi olla yhtenäinen molemmissa keväen yhteishaussa.

Ehdotuksessa esitetty hakukohteiden priorisoinnin poistaminen kevään ensimmäisestä yhteishausta on haasteellinen ja saattaa aiheuttaa korkeakoulujen keskinäistä kilpailua valintojen tulosten julkaisuajankäytössä sekä erilaisissa apurahakäytännöissä. Nämä voivat vaikeuttaa hakijoiden ymmärrystä suomalaisen yhteishaun periaatteista ja esim. yhden korkeakoulupaikan säännöksen merkityksestä. Lisäksi hakukohteiden priorisoinnin poistaminen vaikeuttaa korkeakoulujen yhteistyötä hakemusten käsittelyssä sekä valintakoe-yhteistyön toteutuksessa sekä korkeakouluissa tapahtuvaa aloittavien opiskelijoiden määrän arviointia. Priorisoinnin poistamisen sijasta hakijoille tulisi hakuvaiheessa tarjota yhtenäisessä muodossa olevat koulutusten sisältöjä sekä apurahoja koskevat tiedot hakutoivejärjestyksen asettamisen tueksi. Tällöin ei tarvittaisi Opetushallituksen kyselyssä mainittua mahdollista aikaisempaa opiskelupaikan vastaanottamisen takarajaa apurahan saamiseksi.

Vuoden 2020 opiskelijavalintauudistuksen myötä suurin osa aloituspaikoista täytetään todistusvalinnan kautta. Asetusmuutoksessa tulisi huomioida, että myös vieraskielisessä koulutuksessa on tarkoituksenmukaista käyttää todistusvalintaa. Tämä voitaisiin toteuttaa niin, että kevään ensimmäisessä yhteishaussa opiskelijat valitaan valintakokeen perusteella, kun taas todistusvalinnan aloituspaikat sijoitetaan kevään toiseen yhteishakuun. Huomioitavaa on, että ulkomaiset yleiset tasokokeet (esim. SAT) tulisi huomioida kevään ensimmäisessä yhteishaussa, koska ne eivät ole rinnasteisia todistusvalinnassa käytettävien ylioppilastutkintojen ja ammatillisten perustutkintojen kanssa.

Korkeakoulujen, OPH:n ja OKM:n edustajien kesken on käyty keskustelua mahdollisuudesta alemman hakutoiveen opiskelupaikan vastaanottamiseen todistusvalinnassa jo ennen kuin kaikkien valintojen tulokset ovat selvillä. Tämä poikkeaisi merkittävästi yhteishaun nykyisistä yleisperiaateista ja on vaikeaa nähdä, kuinka tällä voisi olla myönteisiä vaikutuksia yhteishakujen tulevaisuuteen. Käytännössä tämä merkitsisi hakutoiveiden priorisoinnista luopumista myös toisen yhteishaun osalta.

Muutosten tulisi olla sellaisia, että ne kannustavat korkeakouluja valitsemaan opiskelijat yhteishaussa erillishakujen sijaan. Keskeisistä nykyisistä yhteishaun periaatteista luopuminen saattaa edesauttaa korkeakoulujen tahtotilaa lisätä erillishakua, joiden opiskelijavalinnat vaativat yhteishakua enemmän resursseja. Säilyttämällä keskeisimmät yhteishaun periaatteet (mm. hakutoiveiden priorisointi, hakemusten tarkistusta koskeva yhteistyö, valintakoe-yhteistyö, opiskelupaikan vastaanottamisen yhtenäinen määräaika) yhteishaku voi jatkossakin näyttäytyä yhtenäisenä ja selkeänä hakijoille, ohjaushenkilöstölle ja myös korkeakouluille.

Jouko Paaso
Rehtori